

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZESTOCHOWSKI

BIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI, POŚWIĘCONY SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIĄ DĄBROWSKIEMU.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: CZĘSTOCHOWA, DLA ALBA nr. 18. Redaktor lub jego zastępca przysięgły: **Włodzisław Włodzisławski** z wyjątkiem dni świątecznych od p. 10-18 wiersz. Redaktor naczelny: **Włodzisław Włodzisławski**.
 Właściciel: **Włodzisław Włodzisławski**.
 Redakcja i administracja: **Włodzisław Włodzisławski**.
 Właściciel: **Włodzisław Włodzisławski**.
 Redakcja i administracja: **Włodzisław Włodzisławski**.
 Właściciel: **Włodzisław Włodzisławski**.

Komunikaty urzędowe.

Komunikat niemiecki.

(W. B. T.) Urządowo donoszą dnia 3 września, 1. w kierunku Wilno-Grodno zdobyła miejscowość Czarnokawale. Pod Merocem nasz atak zrobił postępy. Na zachodnim froncie Grodna pada zewnętrzna linja frontów. Północno-niemiecka obrona krajowa zdobyła wczoraj fort nr. 4 położony na północ od drogi Dąbrowa-Grodno, zabiła w locie 500 ludzi została wzięta do niewoli. Późnym wieczorem nastąpiło zdobycie dalej na północ zachód położonego frontu nr. 4 z 1500 ludzi zalogi przez wojska niemieckie. Reszta szacunkowo wysunęła tego zachodniego frontu została potem opuszczona przez Rosjan.

Na wschód od frontu Białostok przejścia przez Świsłocz od Makarowa (na południe od Odeńska) w górę, zostały po walce przez nas obsadzone. Wozosłupia ogólna zdobyła grupę wynosiła 3070 jeńców, 1 ciężkie i 12 karabinów maszynowych. Kolo Osowca zostały oprócz tego wydobyte 3 ciężkie dział, zastępowe w bitwach.

Grupa armii księcia Leopolda Bawarskiego. W kierunku północnego skrajnie pułki Białowieskiej zostały wzięte. Przez napad opozycji linia nosi przejścia przez lasy na terenie błotnistym na północ od Pruzan, 1000 jeńców zostało wziętych do niewoli.

Grupa armii feldmarszałka MacLansena. Odcinek Muchawca został w posęgu na całym froncie przekroczone. Południowo-wschodni plac boju.

W posęgu wpadło wczoraj przed 1000 jeńców i jeden karabin maszynowy w ręce wojsk niemieckich. Zachodni plac boju.

W Wogezach na północ od Merocem doprowadziliśmy nasz atak do odzyskania utraconych na rzecz Francuzów części rowów w walkach od 18 do 22 sierpnia. Linje wierzchołkowe tego znowu w naszych rękach. Kontakty zostały odparte, 27 strzelców alpejskich zostało wziętych do niewoli, 3 karabiny maszynowe zostały zdobyte. Nad Avocourt, na północny zachód od Verdun został francuski latawiec zestrzelony przez nasze strzelki. Spadł on pionowo.

Naczelne dowództwo armii.

Komunikaty austriackie.
 WIEDEN. (W. T. B.) Urządowo donoszą 1 września:
 Rosyjski plac boju.

Twierdza Łuk znajduje się w naszych rękach. Sławny austriacki pułk przytoczył artylerię Reicera nr. 59 za pomocą bagażetów wyrzucił Rosjan ze szczytu kolewojowej i z oszańcowanego gniazda baraków na północ od tego twierdzy i jednocześnie z uciekających przysięgłomem wtargnął do miasteczka. Było zdobywane, aż do godzin wieczornych. Pobity przeciwnik zbliżył się do południa. I na północnym wschód.

Około Białego-Kamienia, w północno-wschodniej części, armia generała von Bromellego przemieściła na wschód 20-kilometrową linję przysięgłocielską. Tego rodzaju podjęła klasyczna zmusiała wszystkie walki. Jeszcze na zachód od Styru się odwróciła do odwrotu poza te granice.

W kierunku odwrotowy nieprzyjaciel przeszedł się dziś rano również na

front około miejscowości Zborów, którą wczoraj zdobyła armia generała hr. Bothmera.

Nad Strypą trwa jeszcze walka. Niemiecka i Austriacko-Węgierska Brygada około Kozowy została odparta przez kontratak rosyjski o kilka kilometrów. Zarządzone przez nasze wojska, w celu wypędzenia nieprzyjaciela atak skierowały, zanim jeszcze doszedł do skutku zmusił Rosjan do szybkiego odwrotu na wschodni brzeg Strypy.

Również na północ od Buczaça zostały odparte liczne ataki nieprzyjacielskie, przyczem przeciwnik ponosił ciężkie straty.

Włoski plac boju. Na włoskim terenie wojennym położenie nie uległo zmianie. Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hoefel.

Komunikat turecki.
 Główna kwatery turecka donosi: Ze wszystkich frontów nie nadeszły wiadomości o ważniejszych wypadkach.

Komunikat francuski.
 Doniesienie urzędowe z dnia 30 sierpnia.

Dość ożywione walki artylerji w Belgii na froncie Het Sas Steenstrate i w Artois, pomiędzy Neuville i Arras. Nieprzyjacieli obrucili Arras kilkoma granatami wielkiego kalibru. Również trwa silna kanonada na północno-wschód, a także w lesie Apremont i na północ od Pitrey.

Dzisiejsza sytuacja.
 Wiadomości otrzymywane z zachodniego frontu od bardzo dawna nie przynoszą nic nowego. Ciagle powtarzają się tam zawsze różnego szczytów i przełoczy w Wogezach i Argonaach, które przechodzą z rąk do rąk.

To samo na południowym zachodzie, gdzie Austriacy mający pozycje na górach z łatwością odparują trudne ataki Włochów, nie mogących się wycofać z położonego w dolce potężnego Adriatyku.

Najostatniej ze wschodu do hodną wiadomości, zdające się świadczą, że zdobyte Wilna i Rygi jest kwestią najbliższych dni. Wojska niemieckie znajdują się już o 95 kilometrów od grodu Gedymina, a Ryga jest okrążona na lądzie, atakowana z strony morza i z powietrza.

Wskutek przełamania frontu rosyjskiego nad Dniestrem wielu mieszkańców opuszcza Kijów, ponieważ przypuszczają, że najbliższym celem ofensywy austriacko-niemieckiej będzie zajęcie Kijowa.

Z drugiej strony wiadomo, że w okolicach Białej-Cerkwi i Humania koncentrują się południowe wojska rosyjskie tak z wewnątrz kraju jak i sióstrane z Besarabii z pogranicza Rumunii, widocznie dla obrony Kijowa.

„Deutsche Loder Zeitung” podaje znów pogłoski, że wskutek zagrożenia Petersburga cesarzowa rosyjska z dziećmi opuściła tu Carskie Sioło a i cesarz Mikołaj II, bawący na froncie nie ma powrócić do Petersburga, lub wrócić niepewnie Moskwy, lecz osiedlić w Kazaniu nad Wołgą.

„Nowe Wremie” donosi, że linja obronna Petersburga zaczyna się w Rewlu, gdzie obrat sobie kwatery główna generała Ruzkij. Wszystkie te wiadomości, czerpane ze źródeł niemieckich, zdają się wróżyć dalsze uporczywe walki na całej linji od Petersburga do Kijowa.

Armia kijowska.
 Do gazetki madziarskiej „A Nap” donoszą z Kijowa, że naczelne dowództwo wojsk rosyjskich liczy się już z ewentualnością rozdzielenia armii rosyjskich na kilka poszczególnych

grup. W związku z tym pozostaje plan prowadzenia wojny na kilku frontach wojny równocześnie.

Wielki nacisk kładzie się w Piotrogródzie szczególnie na armię tworzącą się obecnie pod Kijowem, mającą odegrać w przyszłości bardzo ważną rolę w nowym strategicznym planie rosyjskim. Armia ta ma być bardzo potężną i złożoną z wojsk zupełnie świeżych.

Wilno i Ryga.
 Według telegramów londyńskich z Petersburga zdaje się, że Rosjanie mają zamiar oddać Wilno bez oporu Niemcom. Pochód Niemców przybrał obecnie kierunek na Dźwinię i widocznie ma Rygę na celu. Bardzo prawdopodobnym jest, że na tej części widowni wojny w najbliższym czasie zajmujące odegrają się wypadki. Ze w ostatnich czasach napady Niemców mniej były energiczne, tłumaczą to tem, że Niemcy pracowali nad połączeniem kolei wschodnio-pruskiej z kolejami rosyjskimi, aby zapewnić znaczny dowóz amunicji dla wojska.

Narady rosyjskich ministrów.
 Po pierwszych posiedzeniach durny, podczas których skrytykowano w gwałtowny sposób administrację rządową a zwłaszcza ministerjum wojny, odbyły się dwie ważne narady ministrów w Carskim Siole i w głównej kwatery naczelnego wodza. Opcyjny nastrój dumy i podnieśnienia zarzuty znalazły odzewek w radzie ministrów, a nowy minister wojny, Poliwanow zapewnił zupełnie z powścią, że bez opórków i zupełnie jawnie podniósł wszystkie zarzuty w głównej kwatery wojennej.

ile kosztują Rosji utrata Królestwa?
 Tracąc Królestwo Polskie, traci Rosja nie tylko moralny, strategiczny i polityczny punkt oparcia, ale także olbrzymie źródła dochodu.

Rządowa statystyka rosyjska podaje cyfrę podatków tylko 1911 roku. Cyfra na rok 1911 wykazała znaczną nadwyżkę a ponieważ z roku na rok rosły w ostatnich czasach te nadwyżki, można śmiało przypuszczać, że cyfra z 1911 r. w ostatnich latach pokazała się powiększyć.

W roku 1905 osiągnęła Rosja z Polski 122,460,000 rubli dochodu a w roku 1907, wzrosła cyfra tych dochodów do kwoty 167,180,000, zaś w 4 ry lata później do 228,860,000 rb. Ponieważ w tym ostatnim roku wedle oficjalnej statystyki, rozchody na rzecz Królestwa wynosiły tylko 124,680,000 rb. a zatem zarobili na nas Rosjanie w jednym tylko roku 104,000,800 rb. Ten zarobek napewno zwiększył się jeszcze bardziej w ostatnich dwóch latach pokoju.

Japońska amunicja dla Rosji.
 „Aftenposten” donosi z Tokio: Rząd japoński zajmował się kwestją, w jaki sposób możnaby Rosji przysłać w pomoc przez dostawy amunicji. Prezes ministrów, hr. Okuma, wyjechał w towarzystwie ministra wojny i ambasadora rosyjskiego do Muko, w celu porozumienia się z cesarzem Cesarz przyjął podane propozycje.

Rumunja zbioru się.
 Zurychski „Tagesspiegel” donosi z Bukareszty, że minister wojny podniósł wszystkich urlopowanych z roczników 1908 do 1916 i uwolnionych czasowo od służby wojskowej z roczników 1908 do 1916 celem wojskowego wywołania.

Naprzecenia między Serbią a Bułgarią.
 Pisma serbskie donoszą, że król Ferdynand przyjął w ostatnie dniach za sędzięj ród osobistość włoską, między innymi ministra wojny Gekowa i szefa sztabu generalnego Bojaniewa. Także prezydent ministrów Radoslawow konferował z królem.

W kołach serbskich twierdzą, że cała prasa serbska otrzymała wskazówki, aby rozpocząć ostrą kampanję dziennikarską przeciw Bułgarii. Dzienniki serbskie grożą, że Serbja bronić będzie Macedonij przeciw każdemu.

Nowe powołanie w Serbji.
 Pisma francuskie podają rozporządzenie serbskiego ministra wojny, wzywające wszystkich za granicą przebywających Serbów w wieku od 18 do 50 lat bez wyjątku do natychmiastowego zgłoszenia się do szeregów. (To przygotowanie się Serbów dowodzi, że obawia się ona zbrojnego wystąpienia Bułgarii Rd.)

Bułgaria przygotowuje się.
 „Petit Parisien” otrzymuje z Sofji wiadomość o wzmożonej działalności władz wojskowych, które dają się zauważyć głównie w pospiesznych a tajemniczych transportach wojsk. Na niektórych liniach ruch pasażerski został wstrzymany.

Z Warszawy.
 Język rosyjski w szkołach. Prowincja czekała dotychczas, co mówi Warszawa, oto w piątek ubiegły w naszym ministerjum oświaty, bo w wydziale oświaty, podczas obrad pod przewodnictwem kierownika wydziału prof. J. Pomorskiego, zapadła uchwała w sprawie języka rosyjskiego. Uchwałę tę niezwłocznie przesłało Komitetowi obywatelskiemu który tego samego dnia wieczorem na posiedzeniu w sali obrad w magistracie ogłosił rezolucję treści następującej:

„Uwzględniając poważne głosy naszego społeczeństwa, tudzież biorąc pod uwagę otrzymane wiadomości o położeniu szkół w prowincjonalnych miastach Królestwa Polskiego, wydział oświaty krajowego zmienia treść swych zarządzeń, wydanych na okres przejściowy w okolicznościach z 18 sierpnia r. b. w punktach, dotyczących języka rosyjskiego, w sposób następujący:

1) W szkołach elementarnych nauka języka rosyjskiego usuwa się całkowicie z programu już obecnie normalnego.

2) W szkołach średnich naukę języka rosyjskiego utrzymuje się dla tych uczniów i uczennic, których rodzice będą sobie tego życzyli.

Która wojna?
 Wskutek nadsyłania do redakcji częstych zapytań powtarzamy wobec wypowiedzenia Turcji nowej wojny przez Włochy, ciekawe zestawienie chronologiczne wojen już wypowiedzianych podczas obecnej wielkiej zawieruchy światowej dla zdania sobie sprawy, która wiasłowie z kolei jest obecna wojna włosko-turecka.

Rozpoczęta tedy wojna światowa, zatarg Austro-Węgier z Serbią, który bezpośrednio przyczyną stała się zamordowanie w Sarajewie arcyksięcia Franciszka Ferdynanda i jego małżonki.

28 lipca 1914 roku Austro-Węgry wypowiedziały wojnę Serbji.
 1 sierpnia Niemcy wypowiedziły wojnę Rosji.
 4 sierpnia Niemcy wypowied. wojnę Francji.

5 sierpnia Niemcy wypowiedziły wojnę Niemcom.
 6 sierpnia Niemcy wypowied. wojnę Belgii.

8 sierpnia Czarnogóra wypowied. wojnę Austro-Węgrom.
 11 sierpnia Francja wypowied. wojnę Austro-Węgrom.

13 sierpnia Anglja wypowied. wojnę Niemcom.
 18 sierpnia Japonja wypowied. wojnę Niemcom.
 26 sierpnia Austro-Węgry wypowied. wojnę Japonji.

29 sierpnia Austro-Węgry wypowied. wojnę Belgii.
 31 październik Ambasador rosyjski, doręczający Porcie notę, zawierającą, że Rosja znajduje się na stopie wojennej z Turcją, opuszcza Konstantynopol.
 4 listopada Serbja zrywa stosunki z Turcją.
 4 listopada Czarnogóra zrywa stosunki z Turcją.
 6 listopada Anglja wypowied. wojnę Turcji.
 6 listopada Francja wypowied. wojnę Turcji.
 6 listopada Belgja zrywa stosunki z Turcją.
 18 listopada Japonja wypowied. wojnę Turcji.

28 maja 1915 roku Włochy wypowied. wojnę Austro-Węgrom.
 19 sierpnia Włochy wypowied. wojnę Turcji.

Obecnie więc wojna włosko-turecka jest dwudziestym zbrojnym zatargiem międzynarodowym w ciągu niecałych ostatnich 13 miesięcy.

Szkoła rosyjska w Polsce.

W chwili, gdy Komitet Obywatelski m. Warszawy, powziął doniosłą uchwałę wprowadzającą powszechne i obowiązkowe nauczanie, nie od rzeczy będzie zacytować cyfr, zgromadzone przez prof. Wakara dla zilustrowania stanu oświaty w Polsce za czasów rządów rosyjskich, które ogłosza obecnie Polskie Biuro Prasowe w Berlinie.

Prof. Wakar, dochodzi do następujących wyników:
 Przed podziałem Polski znajdowało się na obym obszarze Polski 24 szkół średnich, do których uczęszczało 5,541 uczniów. Nie są tu wliczone szkoły klasztorne, wojskowe i dla kształcenia nauczycieli. Jedna szkoła średnia przypadła na 125,000 mieszkańców, jeden uczeń na 220 mieszkańców. Dalszy rozwój szkolnictwa uwidocznił jest w poniższej tabelce:

Rok Licz. szkół Licz. kat. 1 ucz. na średnich uczniów kat. m.

1782	24	5,541	200
1814	40	6,000	niewiele więcej
1820	38	10,000	120
1833	33	7,500	240
1849	34	6,700	280
1858	35	8,000	240
1862	36	9,600	200
1869	31	6,600	500
1906	52	6,000	560

A więc w r. 1878 przypadł jeden uczeń na 220 katolików mieszkańców, w r. 1906 na 560! Taki był skutek rządów rosyjskich w szkolnictwie Polski.

Od r. 1906 poprawiły się stosunki, ale jedynie dzięki prywatnym szkołom polskim. W r. 1913 było 58 szkół średnich, które liczyły 20,815 uczniów katol. Była poprawa, ale mimo to stosunek był gorszy, niż w Polsce z r. 1782.

Co do szkolnictwa ludowego, wykazuje statystyka z roku szkolnego 1912/13, że na 1,000 mieszkańców uczęszczało do szkół tylko 25 dzieci — w Galicji 125. Polska miała wtedy 628 proc. analfabetów.

KRONIKA

KALENDARYK
 Dnia 5 w niedzielę Wawrzyłek Justynami Jutrą a sobotę Rozalii P.

Wschód słońca godz. 5 m. 16.
 Zachód słońca o godz. 6 m. 41.

Wiadomości Historyczne:
 1606 Sejm w Wiedlu.
 1487 Świąteczne uczaje zwierzchnictwo Polski.

Bezporządek urzędowy.

Przywóz towarów.
 Akcyjne Towarzystwo Praxymow Towarów w Poznaniu (Warenefabryka G. in Posen) otworzyło w Częstochowie przy Alei nr. 11 w kantorze ekspedycyjnym Zorskiego własne biuro, które przyjmuje oferty od przagnących sprzedać swe towary, w dni powszednie w godzinach 9 rano—12 i pół i 3 — 6 po południu, zaś w dni świąteczne od 11 przedpołudniem do 13 i pół po poł.

Towary odpowiadające potrzebom Towarzystwa będą nabywane za gotówkę po cenach swobodnie między sprzedającą a biurem umówionych. Częstochowa, d. 28 sierpnia 1915.

Niemiecki Zarząd Cywilny Naczelnik Powiatu.
 von Thaur.

Listy gończe.
 W dniu 5 sierpnia 1915 r. uciekła przebiegająca chwilowo w szpitalu odbywająca karę aresztu: służący: Mai

gorzta Głuszek z Częstochowy, zamieszkuje ostatnio przy Alei I-ej nr. 14.

Uprasza się w razie wyłączenia o odstawienie jej do więzienia przy Magistracie częstochowskim i o zawiadanie o tem E. K. 218 i 15.

Częstochowa, 27 sierpnia 1915 r.

Cesarstwo Niemieckie Sąd Obwodowy w Częstochowie, 3 Aleja 61

Dr. Furbach.

Uprasza się o zatrzymanie i odstawienie do więzienia zawiadomienia Pr. L. 372 i 15 w Będzinie, poszukiwanej za dużą kradzież z włamaniem Heleny Cygańskiej, służącej z Sosnowca.

Będzin, 27 sierpnia 1915.

Prokurator Cesarz. Sąd. Obwodowego w Będzinie.

Odezwa do robotników miasta Częstochowy.

Zbliża się zima a z nią troska o wyżywienie Waszych rodzin. Na uruchomienie fabryk i przedsiębiorstw przemysłowych na razie liczyć nie można, a zatem w kraju będzie nie wiele roboty lub też mało płatnej.

Musiście także wiedzieć pod uwagę, że z wielości mas rolniczych i wojennych wielu będzie użytych do robot i że z powodu tego i z powodu ukończenia robót około zimy wkrótce w państwie niemieckim popyt na robotnika ustanie.

Kto zatem z ostatniej okazji znalazzenia tam roboty nie skorzysta, tak siebie jak i swoją rodzinę pozostawi na pastwę nędzy.

Zgłaszajcie się zatem natychmiast do Komisji Pośrednictwa w Pracy w Częstochowie, ul. Dojazd 9 (dawnie 2 Aleja 16). Ona jest jedyną instytucją, która zupełnie bezinteresownie ma na oku dobro robotnika.

Magistrat miasta Częstochowy
Pierwszy Burmistrz
Knolauch.
Radaea rejencyjny.

Ze szkół miejskich.

Wczoraj w piątek 3 września o godz. 8 rano rozpoczęły się lekcje we wszystkich elementarnych szkołach miejskich, poprzedzone czwartkowymi nabożeństwami na Jasnej Górze i w parafjalnym kościele św. Zygmunta.

Brak podręczników szkolnych.

Z powodu rozpoczynającego się roku szkolnego rozpoczęły się w mieście poszukiwania podręczników szkolnych, których w księgarniach tutaj szych brak. Ponieważ w Warszawie również jest brak tych podręczników, przeto zaehodzi obawa, czy ta okoliczność nie odbije się na prawidłowym biegu lekcji. Chodzi tutaj oczywiście o podręczniki polskie, które sprowadzić z Krakowa, lub Lipska winni właściciele księgarni naszych.

Zakup zboża.

Miejski Komitet żywnościowy i węgłowy w celu dostatecznego zaopta-

trzenia miasta zakupuje wciąż znaczne ilości zboża. Tak naprz. nabył już 7150 korzy żyta z powiatu częstochowskiego i ilość ta została już częściowo zwiózona. Dostawa prowadzona jest według repartycji sporządzonej przez p. Landra, według której będzie naprz. dobra Lipa p. A. Steinhagen dostarczył są obowiązan 1000 korcy, a Parzymiechy hr. Władysława Potockiego 600 korcy. Komitet płaci za żyto według taksy maksymalnej po 15 marek za korzec podwójny, do czego dochodzi podatek 4 marki od takiego korca.

Biblioteka Handlowców.

Wskutek rozpoczętej kontroli księgozbioru, Biblioteka Handlowców została zamknięta w dniu 2 b. m. na przeciąg 2-3 tygodni.

O dniu otwarcia nastąpi w swoim czasie ogłoszenia w prasie miejscowej.

Sprawozdanie kuchni Doróżnej pomocy.

Sprawozdanie tygodniowe kuchni Dor. pomocy za czas od 22 do 31 sierpnia, opisawa jak następuje. Wydano obiadów:

Kuchnia nr. 1	—	14 443
" " " 2	—	15 029
" " " 3	—	4 751
" " " 4	—	30 621
" " " 5	—	1 055
" " " 6	—	958

Razem w czterech kuchniach wydano 66857 obiadów.

Chleba wypieczono 877 pudów.

Z biura komisji pośrednictwa w pracy.

W czwartek 2 bm z biura Komisji pośrednictwa w pracy przy ul. Dojazd nr. 9 wyjechało za granicę 30 robotników.

Pieniądże do odebrania.

W biurze komisji pośrednictwa w pracy (Dojazd nr. 9) są do odebrania pieniądze dla następujących osób:

559—Dla Gichockiej Józefy, Stradomska 4-5 mk., 560—Giniewicz Antoni, Zawadzkie d. wi. — 40 mk., 561—Jeszutek (Jeszutek) Józefa, Waleczów—60 mk., 562—Chłoda Ignacego, Grabówka, Zabinec—90 mk., 563 Mani Kazimierza, 100 mk., 564—Lacyński Franciszek, fabr. Mottów 32 mk., 565—Bednarczyk Wiktorji, Ost. Grosz, Mokra 12—30 mk., 566—Skułba Heleny, Ost. Grosz, Mokra—50 mk., 567—Rydzalskiej Domiceli, Nowa 12—40 mk., 568—Skurczyńskiej Stanisławy, Aleja II—80 mk.

Pod obiór pieniędzy zgłaszają się należy do biura Komisji pośrednictwa w pracy przy ul. Dojazd nr. 9, zapamiętawszy numer, poprzedzający nazwisko.

Wielka zabawa na Doróżnej Pomocy.

Zapowiedziana wielka zabawa parkowa na rzecz Doróżnej Pomocy odbędzie się o ile pogoda pozwoli już w nadchodzącą niedzielę. Jak się do widać na bogaty ostatecznie ustalony program tej zabawy złożą się następujące atrakcje:

I. Fantowa loteria — co drugi bilet wygrywa: palmę, geś, zegarek srebrny, koguta, materiał na suknię albo inne wartościowe przedmioty wystawione do obejrzenia w higienicznym muzeum w parku.

II. Kosze szóstka dla dziatwy.

III. Na specjalnie zbudowanej scenie wystąpią z bogatym programem artyści p. Piekarski — deklamacja, p. Józefowicz — śpiew, pp. Matuszewscy — tańce.

IV. Orkiestra Straży Ogniowej pod batutą p. Makoszy odgra wyjątki z licznych oper i operetek.

V. Chóry jasnogórskie prowadzone przez p. Drobia, odpiewają pieśni Moniuszy, Minchajmery i Zajdera.

VI. Symfoniczna orkiestra amatorska, złożona z 24 osób pod dyrykcją p. Aubrechta wykona szereg utworów Verdiego, Wagnera, Bizeta, Dyrygenta i innych.

VII. Luna park w miniaturze z wieloma atrakcjami jak piekielna kuchnia, kółka szóstka, zaozawrony kaczki, stodka ruletka i inne.

Oprócz bogato zaopatrzony w zdrowe napoje i smaczne potrawy restauracji „Pod Kogutkiem” urządzą, urozmacone przez stołki bufet z chłodzami napojami i owocami w specjalnie wzniesionym na ten namioce. Jak widzimy zabawa zapowiada się nader okazale twardzielnie, że fantów w to prawnianie fantów cenny, zebrały nasze niestrudzone panie przyniosły dwa tysiące, nie licząc szczerze na-

Teatr „ODEON” II Aleja Nr. 43.

Na zyczenie wielu osób pozostawione, nieodwołalnie tylko jeszcze na 3 dni do poniedziałku 6 Września (względnie) s y n e s e

QUO VADIS

Henryka Sienkiewicza

w 6 wielkich części. **Nowy egzemplarz otrzymany z zagranicy.**

UWAGA: W sobotę i niedzielę po 3 przedstawienia dziennie: POCZĄTEK o godzinie 3-iej, 5 m. 20 po południu, i 7 m. 45 wieczorem. W poniedziałek 2 przedstawienia: o godzinie 5 po południu i 7 i pół wieczór.

Ceny miejsc: Miejsce w 10y: 70 fen. — 40 kop. — 90 hal. III miejsce 50 fen. — 30 kop. 70 hal. III miejsce 25 fen. — 15 kop. — 40 hal.

Prywatne Gimnazjum Filologiczne Męskie Wincentego Szudejko

Od nowego roku szkolnego mieścić się będzie w domu **W-go Grabowskiego, ul. Jasnogórka Nr 24,** w lokalu b. gimnazjum hr. Knapia. Egzamina powakacyjne i poprawkowe od 20 Sierpnia, lekcje dnia 1-go Września. Informacji udziela kancelaria szkoły, ul. Szkolna Nr 10.

MLEKO dwa razy dziennie do sprzedania. Hurtowo 5 garncy lub detalicznie. Jasnogórka 38 — Szczeciński.

pełnionych drobnymi upominkami koży szczęścia. Wybór talentowanych a dobrze nam znanych artystów p. Piekarskiego Józefa i Matuszewskich zapewnia pełne powodzenie deklamacji, śpiewom i tańcom. A czyż trzeba zapraszać melomanów na wy słuchanie Jasnogórskich chórów lub orkiestry naszej dzielnej Straży Ogniowej, jeżeli będą niemi dyrygować pp. Drob i Makosza. Z powyższymi po drob pierwszy pójdzie o lepsze młodociana nowo zorganizowana amatorska orkiestra smyczkowa, a silna i wprawna batuta kapelmistrza Aubrechta stawia ją odrazu w rzędzie poważnych współzawodniczek.

Co się tyczy „Luna Parku”, to ulegając uśmiech prośbie organizatorów nie zdradzamy tajemnic utrzymujących się pod skromnymi nazwami „piekielnych kuchni” lub „zaczarowanych kaczek”, a tylko dyskretnie radzimy czytelnikom: pójść, zobaczyć i zwyciężyć.

Nie zapomnijmy też wstąpić „Pod Kogutką” na smaczną potrawę i zdrowy napój lub do „śłodkiego bufetu” na deser i coś zimnego.

Do wzięcia, wszak zobaczymy się wszyscy

Dzisiejszy benefic.

Rene Dancourt jest jednym z największych, nie pozabawionych lekkiej francuskiej pikantności autorem fars i komedii cieszących się olbrzymim powodzeniem na wszystkich scenach. To też dobrze uczynił sympatyczny artysta p. Szlagowski, wybierając jego „Pamięć z samochodu”, która stanowiłszy pod względem szeregu sztuk powołań, na swój dzisiejszy benefic w „Apollo”. O ile wiemy na próbach, już komedia szła dobrze, gdyż artyści przykładałi sobie wyjątkowo wszyscy naukę i się tym razem rali i dołożyli starań, aby sztuka wraz z beneficentem doniosła do publiczności, przepiękną salę, gorącego przyjęcia. Usiłowania te nie zostaną „bez rezultatu”.

Listy do odebrania.

W biurze Kom. pośredni w pracy (Dojazd 9) są do odebrania listy, s-drojowane do następujących osób:

1—Hund Paweł—w. Łojki, 30—Jambur Fr.—ul. Mokra, 31—Jadamczak Władysław—w. Cykarzów, 32—Jozczak Konstancja—w. Kołaczki, 32—102—Kowalik Piotr—w. Rebielice, 102—Konopalska Wiktoria, 104—od Antoniego Krystaszka, 105—Kretkowski Aleksander—ul. Mała, 107—Karlo Kirchl, 108—Jan Kalita—w. Biaka 110—Kamiński Piotr—ul. Dojazd nr. 1 Górna, 109—Kasiński—w. Wyrzów, 111—Kieras Marianna, 112—Kamiński Piotr—w. Wyrzów, 16—Lewandowski Stefan, 17—Lechnicka Helena, 46—Morsek Salomeja, 47—Masur Józefa—w. Wybaczów, 48—Muzaj Marianna, 49—Majkrzak Bronisława, 50—Marek Roch—w. Zajączki, 51—Majewska Wiktoria, 1—Nowotny Władysław, 2—

masło	1.80—2.00	kop.	kwarta
jaja	30—45	”	sztuکا
kartofle	5—6	”	”
buraki	100	”	ówier
marcewka	4	”	”
groszek zielony	5	”	funt
ogórki	1—5	”	sztuکا
ogórki	30	”	kopa
pietruska	3	”	”
włoszczyzna	2	”	”
zrodkiwka	5	”	”
jabłka	7	”	funt
gruszkki	9	”	”
śliwki	6	”	”
gęsi	200—300	”	sztuکا
kaczki	120—150	”	”
kury	180—220	”	”
kurozeta	80—100	”	para
golgóbie	60—100	”	”
jeżyny	6	”	kop. kwarta
kapusty	7	”	”
kalfifory	14	”	”
omidory	10	”	funt
grzyby	7—30	”	miaracz
krokiwi	1.00—2.50	”	za parę

Kradzież kłozy.

W noc z czwartku na piątek o godzinie 10 i pół we wsi Witkowice w gm. Rzeki w pow. radomskowskim nieznanymi sprawcy wprowadzili ze stajni gospodarza Michała Szadzika kłozę karą od zrebienia za odnalezienie jej poszkodowany przeczczona rb 50 na grody.

Tylko w ciągu 3-ech dni od środę 8-go Września 1915 r. w Teatrze **PARYSKIM**

Reportuar „Apollo”.

Dziś w sobotę — „Panna z samochodu” (1 raz) na beneficis p. Szlagowskiego.

Ofiary.

Na najbardziej potrzebny do uznania re-dakcji J. G. rb 1 (kwit 418)

Teatr PARYSKI II Aleja 19.

Program od środę 1 do piątku 3 Września 1915 r. (wczoraj)

Pod A.

Dramat w 3-ech częściach

Siostra przemysłnika

(Dramat w 1 części)

ZGUBIONY REKAW (Komedia)

PODRÓŻ PO CEYLONIE

(Zdziałca z satyrą)

Fabrykacja kase ogniotrwałych (Natury)

W sobotę 4 Września r. b. Opereta ludowa w 1 akcie przez Grabowca, Teściń. Orkiestra ludowa! Nowa wystawa!

Na scenie:

Walek adwokat
Opereta ludowa w 1 akcie przez Grabowca, Teściń. Orkiestra ludowa! Nowa wystawa!

Ceny miejsc:

Kupon w 10y	80 hal.	III	50 hal.	II	30 hal.	I	20 kop.
80 hal.	50 kop.	III	30 kop.	II	20 kop.	I	10 kop.

Teatr „APOLLO”

II Aleja 12.

W sobotę 4 Września r. b.

Benefic

J. SZLAGOWSKIEGO

DAMA

Z SAMOCHODU (GHOUBLAUE)

Komedia w 8-ach aktach Rene Dancourt i Robert Drouotendé Grana z ogromnym powodzeniem w Warszawie.

Ceny miejsc:

Od 2 00 mk. — do 30 pf.

Od 3 koron — do 45 hal.

Od 1-20 kop. — do 18 kop.

Początek o g. 7 m. 15 wicz.

Kursy dla Frobiak i ochotników

J. Lucht-Michalski

Częstochowa Aleja 80.

W zakresie kursu wchodzi wykłady: pedagogiki bynajmniej Metoda Frobia, nauki przyrodnicze: anatomii człowieka, fizyki, chemii, biologii, zjawiska praktyczne. Informacji i zapisy (przejmuj) codziennie od 9—6 po poł.

Wanny Kąpielowe

Z dobrowolnego drzewa gwarantowane Zakład beunarski Br. Kopyłowski i S-wie Teatralna Nr 29.

Taniol!

Metalowe piece i wanny kąpielowe

niepodlegające rekwiizycji, poleca

Zakład Mechaniczny J. BINERT

Aleksandrowska 6.

Sprzedano taniob dożonowego wytki Oferty w Codzienn. A. B.

L do wynajęcia III Aleja 52.

Pokoje umebowane do wynajęcia wprost Powiatu Szkolna 9, Galicki.

Filolog dyplomista doświadczonego pedagoga oddaje lekcyj i korepetycji z zakresu kursu gimnazjum filologicznego specjalności łacińska. Złazna 6 s. 132.

Patrozyby rana stróż Wiadomości w Gm.

Fiance truckawek olbrzymich, Maszyni Moutou s. od nabycia u Zelazkowskiego ul. Husa 26, bertowska nr. 16

Złazna pasport wydany przez gmiaj Tapia na imię Włodzisława Gzalska.

K czub „wzbia”

Data 4 maja r. b. Złazna obłopiec Marja Sienkowskiej lat 10 blondyn na twarzy mająca czarne ślady przebytej w dactynistacji Kaps. Redakcja o wiadomości do Tomasa Kapowskiego w Kapowskiej ul. Spadek.

Rb. 50 Nagrody.

za odnalezienie karaj kłozy od zrebienia Szadzika w noc z czwartku na piątek 10-go Września 1915 r. w wsi Witkowice.

POTOP

Wielkie arcydzieło Henryka Sienkiewicza

Całkowita ilustracja powieści w 8-tmu odczaskach.

Księgarnik Literacki F. J. Galicki.